

Comparison and Ranking of Factors affecting the Choice of Girls' Clothing Type: A Social Security Approach

Soheyla Hoseynpur

* Assistant professor of educational sciences, Islamic Azad University, Sanandaj Branch, Sanandaj, Iran.
Email: shossainpour2014@gmail.com
(Corresponding author)

Rampur Sadr-Nabavi

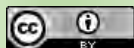
Professor of sociology, University of Ferdowsi, Mashhad, Iran. sadr-nabavi@ferdowsi.um.ac.ir

Received: 2022/05/18

Accepted: 2022/07/04

DOI:

10.22034/JPCS.2022.1268660.1091

ABSTRACT

The present study aims to investigate the factors affecting the type of girls' clothing with an emphasis on social security. This research is applied in terms of purpose and descriptive-survey in terms of nature. The target population consists of female students of Sanandaj Azad University, which according to the statistics amount to about 7000 people, of which 377 ones based on Krejcie-Morgan table, took part in the study voluntarily through online calls due to corona traffic limitation. Then, in order to collect the required data, a researcher-made questionnaire of factors affecting the clothing type was used and for data analysis, mean, standard deviation, Kalmogorov-Smirnov tests, Friedman test, and Euman-Whitney analysis were adopted. The findings illustrated that the most important reasons for girls' clothing include beauty and adornment, family, friends, fashion, religion, society, artists, university, and being different from others, respectively. The most common type of clothing for female students is a manteau, pants, and a Mghnae (a special head scarf). Numerous factors play roles in choosing the clothing type of female students, including religious, family and educational, political and security, cultural and social ones. In each of these factors, several variables are involved and there is no significant difference between the opinion of female students using hijab and the ones not using it completely.

Keywords: clothing type, social factors, social security, girls.

► **Citation (Vancouver):** Hosseinpour S., Maroufi Mayin Balag, Y. Comparison and ranking of factors affecting the choice of girls' clothing type: Emphasis on the realization of social security. *Police Cultural Studies Quarterly*. Spring 2022; 9(1), 43-55.

► **Citation (APA):** Hosseinpour, S., Maroufi Mayin-Balagh, Y. (Spring 2022). Comparison and ranking of factors affecting the choice of clothing type for girls: Emphasis on the realization of social security. *Police Cultural Studies Quarterly*, 9(1), 43-55.

مقایسه و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر انتخاب نوع پوشش دختران: رویکرد امنیت اجتماعی

چکیده

پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر نوع پوشش دختران با تأکید بر امنیت اجتماعی انجام گرفت. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت، توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه هدف را دانشجویان دختر دانشگاه آزاد سنج تشکیل می‌دهند که براساس آمار گرفته شده حدود ۷۰۰۰ نفر هستند. از بین آن‌ها، براساس جدول کرجسی مورگان تعداد ۳۷۷ نفر از طریق فراخوان اینترنتی به صورت داوطلبانه و برخط با توجه به محدودیت تردد کرونا در پژوهش حاضر شرکت کردند. به منظور جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز، از پرسشنامه محقق ساخته عوامل مؤثر بر نوع پوشش بهره برده شد و تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از میانگین، انحراف معیار، آزمون‌های کالموگروف-اسمیرنوف، آزمون فریدمن و یومن ویتنی انجام شد. یافته‌ها نشان داد که مهم‌ترین دلایل پوشش دختران به ترتیب، شامل زیبایی و آراستگی، خانواده، دوستان، مد، دین، عرف جامعه، هنرمندان، دانشگاه و متمایز شدن از دیگران است. بیشترین نوع پوشش دختران دانشجوی را مانتوشلوار و مقنعه تشکیل می‌دهد. عوامل متعددی در انتخاب پوشش دانشجویان دختر نقش دارند که شامل عوامل اعتقادی، خانوادگی و تربیتی، سیاسی و امنیتی، فرهنگی، اجتماعی می‌شود. در هر کدام از این عوامل چندین متغیر دخیل هستند و بین نظر دختران باحجاب و بدحجاب تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

سهیلا حسین پور

* استادیار گروه علوم تربیتی، واحد سنج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنج، ایران
shossainpour2014@gmail.com
(نویسنده مسئول)

یحیی معروفی مابین بلاغ

دانشیار علوم تربیتی، دانشگاه کردستان، کردستان، ایران.
y.marufi2007@gmail.com

کلیدواژه‌ها: نوع پوشش، عوامل اجتماعی، امنیت اجتماعی، دختران.

نوع مقاله: پژوهشی

صص: ۴۳-۵۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۲۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۴/۱۳

◀ **استناد (ونکوور):** حسین پور س. و معروفی مابین بلاغ ی. مقایسه و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر انتخاب نوع پوشش دختران: تأکیدی بر تحقق امنیت اجتماعی. *فصلنامه مطالعات فرهنگی پلیس*. بهار ۱۴۰۱؛ ۹(۱)، ۴۳-۵۵.

◀ **استناد (APA):** حسین پور، س. و معروفی مابین بلاغ، ی. (بهار ۱۴۰۱). مقایسه و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر انتخاب نوع پوشش دختران: تأکیدی بر تحقق امنیت اجتماعی. *فصلنامه مطالعات فرهنگی پلیس*، ۹(۱)، ۴۳-۵۵.

شناسه دیجیتال (DOI):

10.22034/JPCS.2022.1268660.1091

رعایت پوشش در کشور ایران به‌عنوان امری ارزشی و اعتقادی همواره یکی از مسائل عرصه‌ی زنان بوده است. تمام ملل جهان در این عقیده مشترکند که دختران باید حجب و حیا داشته باشند تا بتوانند در مقابل هواهای نفسانی خودداری کنند (کلانتری و همکاران، ۱۳۹۸).

با توجه به نقش کارکردی پوشش در تأمین امنیت برای زنان در جامعه می‌توان به نقش امنیت به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اجتماعی اشاره کرد. زنان و دختران به‌عنوان سرمایه‌های اجتماعی هر جامعه‌ای، نقشی اساسی در پیش-برد تعالی و اهداف جامعه دارند؛ این مهم جز با احساس امنیت آن‌ها در عرصه‌های اجتماعی امکان‌پذیر نخواهد بود. امنیت اجتماعی که زیر موضوع امنیت ملی قرار دارد و یکی از مؤلفه‌های اصلی آن را تشکیل می‌دهد، بیانگر پیوند و ارتباط نزدیک و تنگاتنگ میان امنیت دولت و جامعه است. امنیت اجتماعی دارای طیف گسترده‌ای از ابعاد اقتصادی و اجتماعی است. پوشش ملی مردم از مقوله‌های امنیت اجتماعی محسوب می‌شود (انجمن بین‌المللی امنیت اجتماعی، ۲۰۱۶: ۲۵). در گذشته، در رابطه با پوشش، خانواده و پایگاه اقتصادی که افراد به آن تعلق داشتند، تعیین‌کننده بود، اما در حال حاضر، براساس آنچه فرد کسب کرده است، از قبیل مدرک تحصیلی، درآمد اقتصادی و محصولات فرهنگی و نوع ارتباطی که با دیگران دارد، به فرد در جامعه نوین اجازه‌ی کنش مؤثر و تأثیرگذاری قابل دیده‌شدن در زمینه پوشش را می‌دهد. مسأله اساسی این است که اکنون سرمایه‌های فرهنگی مربوط به هر شغل و پایگاه اجتماعی تعیین‌کننده نوع پوشش زنان و دختران است.

دختران در حال تحصیل که تقریباً نیمی از افراد جامعه را تشکیل می‌دهند، سازندگان و پرورش‌دهندگان نسل آینده‌اند و در عین حال منبع انسانی بالقوه در توسعه علمی، اجتماعی و فرهنگی کشور محسوب می‌شوند. دانشگاه تقریباً آخرین حلقه‌ای است که دانشجویان دختر و پسر را

با نهادهای اجتماعی بزرگ‌تر، یعنی ادارات و مراکز عمده تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی کشور مرتبط می‌سازد. به همین دلیل، خروجی دانشگاه نقش بسیار مهمی را در طرز زندگی، طرز لباس‌پوشیدن، سخن‌گفتن و ارتباطات اجتماعی افراد جامعه خواهد داشت. بنابراین، بررسی عوامل مؤثر بر پوشش نامناسب دانشجویان دختر با توجه به جایگاه و موقعیت حساس آن‌ها امری حساس در تأمین اجتماعی آنان است که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است. بر این اساس، مسأله اصلی پژوهش این است که دختران دانشجو در مکان‌های اجتماعی رسمی و غیر رسمی در راستای تأمین امنیت اجتماعی خود، چه نوع پوششی را ترجیح می‌دهند، کدام عوامل بیشترین تأثیر را بر نوع پوشش آن‌ها دارد؟

در ارتباط با موضوع پوشش دختران و امنیت اجتماعی مطالعات قابل توجهی صورت گرفته است که در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود. کلانتری و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی دریافتند که بین متغیرهای مستقل ارزش‌های درونی شده، باورهای مذهبی، رسانه‌ها، گسیختگی روابط در خانواده، تعهد اجتماعی و گروه‌های مرجع با پوشش دانشجویان (متغیر وابسته) رابطه معناداری وجود دارد. همچنین، متغیرهای پایگاه اجتماعی-اقتصادی و سطح تحصیلات با پوشش زنان رابطه معناداری ندارند. در همین راستا، فعلی و همکاران (۱۳۹۷) اظهار می‌دارند که بین گرایش دینی و احساس امنیت اجتماعی رابطه مستقیم وجود دارد. به علاوه، ناصری و روشنی (۱۳۹۶)، اعتقاد دارند که پوشش می‌تواند در کاهش مزاحمت‌های جنسی نقش داشته باشد، احساس امنیت زنان را تأمین نمی‌کند و این احساس بیشتر با ساختار روابط جنسیتی در جامعه مرتبط است. درمور امنیت اجتماعی، میرمحمدتبار (۱۳۹۵) می‌نویسد که استفاده از رسانه‌های جمعی، دینداری، حجاب و پوشش مناسب، به نسبت سایر متغیرها، تأثیر بیشتری بر احساس امنیت اجتماعی زنان در ایران دارد.

توضیح صادقانه اهداف پژوهش، رضایت آگاهانه افراد برای شرکت در پژوهش جلب شد و با برقراری ارتباط مؤثر با آزمودنی‌ها، آن‌ها از لحاظ مشکلات احتمالی، مانند اضطراب ناشی از پاسخ‌دادن و ... مورد حمایت قرار گرفتند. رازداری و محرمانه‌ماندن اطلاعات از جانب پژوهشگران کاملاً حفظ شده است. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش، پرسشنامه محقق‌ساخته شناسایی عوامل مؤثر بر نوع پوشش است. پرسشنامه حاضر براساس طیف لیکرت (خیلی کم، کم، تا حدودی، زیاد و خیلی زیاد) تنظیم شده که برای روایی پرسشنامه مذکور با بهره‌گیری از نظرات اصلاحی هفت نفر از صاحب‌نظران این حوزه، اعم از استادان دانشگاه در رشته‌های علوم تربیتی، علوم اجتماعی، پژوهشگران حرفه‌ای و ... به دست آمد. پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۵ محاسبه گردید که نشان داد، پرسشنامه پایایی قابل قبولی دارد. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی و استنباطی، همچون فراوانی، میانگین، درصد، آزمون فریدمن و آزمون یومن ویتنی تحلیل شدند.

یافته‌ها

در ابتدا، داده‌های به دست آمده نشان داد، ۵۲ نفر، ۱۸ درصد از پاسخ‌دهندگان زیر ۲۰ سال، ۱۴۴ نفر، ۵۱ درصد بین ۲۱ تا ۲۵ سال، ۳۶ نفر، ۱۳ درصد بین ۲۶ تا ۳۰ سال و ۴۸ نفر دیگر، ۱۷ درصد، بالاتر از ۳۰ سال سن داشتند. در مرحله بعدی نیز به منظور بررسی وضعیت نرمال بودن توزیع داده‌های پژوهش، نتایج نشان داد که میزان سطح معناداری در تمامی عوامل زیر ۰/۰۵ بود که نشان‌دهنده غیر نرمال بودن داده‌های مذکور است. بنابراین، جهت تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش، از آزمون‌های آماری ناپارامتریک استفاده شد. پرسش اول پژوهش: آیا بین عوامل اعتقادی مؤثر بر انتخاب پوشش دختران بدحجاب و باحجاب تفاوت معنی‌داری وجود دارد؟

رابطه استفاده از رسانه‌های اجتماعی زنان، در مطالعات مرور شده ۰/۴۷ مثبت و معنادار است. رابطه دینداری و احساس امنیت اجتماعی زنان در مطالعات بررسی شده ۰/۳۹ درصد مثبت و معنادار و رابطه حجاب و پوشش مناسب و احساس امنیت اجتماعی زنان در مطالعات مرور شده حدود ۰/۳۸ مثبت و معنادار بود. سراج‌زاده و همکاران (۱۳۹۴) نیز عنوان می‌کنند که اگرچه پوشش زنان می‌تواند در کاهش مزاحمت‌های جنسی نقش داشته باشد، اما احساس امنیت اجتماعی زنان را تأمین نمی‌کند و این احساس بیشتر با ساختار روابط جنسیتی در جامعه مرتبط است. اندرسون (۲۰۰۷) معتقد است که حجاب و پوشش برای زن مسلمان منجر به هویت‌دادن به او و باعث احترام بیشتر، حفظ روابط صمیمی و تأمین امنیت و آزادی می‌شود. در نهایت، سیرج (۲۰۱۱) اظهار می‌دارد که داشتن پوشش منجر به حس احترام، امنیت و تقوا در زن می‌شود.

در این پژوهش، به منظور مقایسه و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر انتخاب نوع پوشش دختران با جامعه آماری دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج در پی پاسخ به این پرسش هستیم که «چه عواملی بر انتخاب نوع پوشش در بین دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج تأثیرگذار است؟ و این که آیا تفاوتی بین نظر دختران باحجاب و بدحجاب وجود دارد؟»

روش پژوهش

پژوهش حاضر، از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت و روش، توصیفی از نوع پیمایشی است. برای تدوین مبانی نظری پژوهش از مطالعات کتابخانه‌ای استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش دانشجویان کارشناسی دانشگاه آزاد سنندج بودند که تعداد آن‌ها ۷۰۰۰ نفر است. ۳۷۷ نفر با استفاده از جدول کرجسی و مورگان و به صورت داوطلبانه از بین دانشجویان پرسشنامه‌های مورد نظر را به صورت برخط تکمیل نمودند؛ این روش با توجه به محدودیت تردد، هنگام جدی شدن خطر کرونا در ایران انتخاب شد. برای رعایت ملاحظات اخلاقی، در ابتدای پژوهش با

جدول ۱- نتایج آزمون یومن ویتنی عوامل اعتقادی مؤثر بر انتخاب پوشش دختران بدحجاب و باحجاب

گویه‌ها	گروه	تعداد	میانگین رتبه	آزمون یومن ویتنی	سطح معناداری
اجباری بودن پوشش	بدحجاب	۱۷۹	۱۴۵/۰۵	۸۲۲۲/۵۰	۰/۱۹۳
	باحجاب	۱۰۱	۱۳۲/۴۳		
ارتباط داشتن یا نداشتن پوشش به دین‌دار بودن و یا نبودن	بدحجاب	۱۸۰	۱۳۷/۸۳	۸۵۲۰	۰/۳۷۰
	باحجاب	۱۰۱	۱۴۶/۶۴		
ارتباط داشتن یا نداشتن پوشش به اهل نماز و روزه بودن یا نبودن	بدحجاب	۱۷۸	۱۴۴/۲۴	۷۸۷۹	۰/۱۳۳
	باحجاب	۹۹	۱۲۹/۵۹		
پوشش اسلامی به‌جز چادر مورد قبول اکثر دختران است	بدحجاب	۱۸۰	۱۴۳/۴۷	۸۶۴۵	۰/۴۸۰
	باحجاب	۱۰۱	۱۳۶/۵۹		
ارتباط داشتن بین سن با انتخاب پوشش مناسب براساس موازین دینی	بدحجاب	۱۷۹	۱۴۰/۵۰	۸۸۶۰	۰/۸۸۵
	باحجاب	۱۰۰	۱۳۹/۱۰		

با توجه به یافته‌های جدول ۱ می‌توان اظهار داشت که بین نظر دختران باحجاب و بدحجاب در زمینه این - که پوشش را به دلیل اجبار جامعه رعایت می‌کنند و پوشش ارتباطی به دین‌دار بودن و یا نبودن دارد یا خیر، کسانی که اهل نماز و روزه گرفتن هستند پوشش مناسب‌تری دارند، پوشش اسلامی به‌جز چادر مورد قبول اکثر دختران است و بین بالارفتن سن و انتخاب پوشش مناسب بر اساس موازین دینی رابطه وجود دارد، اما تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

جدول ۲- رتبه‌بندی عوامل اعتقادی مؤثر بر پوشش دختران

گویه‌ها	میانگین رتبه
پوشش اسلامی به‌جز چادر مورد قبول اکثر دختران است	۳/۷۹
ارتباط داشتن بین سن با انتخاب پوشش مناسب براساس موازین دینی	۳/۶۹
ارتباط داشتن یا نداشتن پوشش به اهل نماز و روزه بودن یا نبودن	۳/۵۸
ارتباط داشتن یا نداشتن پوشش به دین‌دار بودن و یا نبودن	۳/۵۴
اجباری بودن یا نبودن پوشش	۳/۲۱

ارتباط داشتن بین سن با انتخاب پوشش مناسب بر اساس موازین دینی (۳/۶۹)، ارتباط داشتن یا نداشتن پوشش به اهل نماز و روزه بودن یا نبودن (۳/۵۸)، ارتباط داشتن یا نداشتن پوشش به دین‌دار بودن و یا نبودن (۳/۵۴) و پایین‌ترین عامل، اجباری بودن یا نبودن پوشش (۳/۲۱) است.

با توجه به جدول ۲، نتایج آزمون فریدمن نشان می‌دهد که بین عوامل اعتقادی مؤثر بر نوع پوشش دختران تفاوت معناداری در سطح ۹۵ درصد وجود دارد. با توجه به مقدار میانگین رتبه‌ها، بیشترین عامل، پوشش اسلامی به‌جز چادر مورد قبول اکثر دختران است (۳/۷۸) و پس از آن به ترتیب

پرسش دوم پژوهش: آیا بین عوامل خانوادگی و تربیتی مؤثر بر انتخاب پوشش دختران بدحجاب و باحجاب تفاوت معنی داری وجود دارد؟

جدول ۳- نتایج آزمون یومن ویتنی عوامل خانوادگی و تربیتی مؤثر بر انتخاب پوشش دختران بدحجاب و باحجاب

گویه‌ها	گروه	تعداد	میانگین رتبه	آزمون یومن ویتنی	سطح معناداری
آزادی انتخاب از طرف پدر و مادر نسبت به انتخاب پوشش	بدحجاب	۱۷۹	۱۴۲/۸۰	۸۰۹۰/۵۰	۰/۲۶۷
	باحجاب	۹۸	۱۳۲/۰۶		
بهرتر است پوشش در دانشگاه با خیابان و مهمانی‌ها تفاوت داشته باشد	بدحجاب	۱۷۸	۱۳۴/۵۶	۸۰۲۱/۵۰	۰/۱۳۳
	باحجاب	۱۰۰	۱۴۸/۲۹		
در انتخاب پوشش، بین اعضای خانواده، نظر مادر از همه مهم‌تر است	بدحجاب	۱۷۹	۱۳۶/۰۶	۸۲۴۴/۵۰	۰/۱۹۷
	باحجاب	۱۰۱	۱۴۸/۳۷		
خانواده در انتخاب پوشش به عرف جامعه بیشتر توجه دارند	بدحجاب	۱۸۰	۱۴۲/۰۷	۸۸۹۸	۰/۷۵۹
	باحجاب	۱۰۱	۱۳۹/۱۰		
بین نظر خانواده و نظام آموزشی (دانشگاه) در مورد نوع پوشش تفاوت وجود دارد	بدحجاب	۱۷۶	۱۴۵/۱۸	۷۸۰۰	۰/۰۸۲
	باحجاب	۱۰۱	۱۲۸/۲۳		
پوشش خانواده با توجه به نوع مهمانی (عروسی) و مراسمات متفاوت است	بدحجاب	۱۷۹	۱۳۶/۹۵	۸۴۰۳/۵۰	۰/۳۸۵
	باحجاب	۱۰۰	۱۴۵/۴۷		

و مهمانی‌ها تفاوت داشته باشد، بین اعضای خانواده نظر مادرم از همه برایم مهم‌تر است، خانواده من در انتخاب پوشش به عرف جامعه بیشتر توجه دارند، بین نظر خانواده و (دانشگاه) در مورد نوع پوشش من همیشه تفاوت وجود داشته است و پوشش خانواده من با توجه به نوع مهمانی (عروسی) و مراسمات متفاوت است، تفاوت معنی داری وجود ندارد.

با توجه به یافته‌های جدول ۳، حاصل از نتایج آزمون یومن ویتنی، می‌توان گفت که بین نظر دانشجویان باحجاب و بدحجاب در زمینه این که خانواده من در مورد پوشش، حق انتخاب را به خودم داده و اعمال نظر نمی‌کنند، تفاوت معنی داری وجود دارد (sig/۰۴۷). اما بین نظر این دو گروه در مورد این که پدر و مادرم نسبت به انتخاب پوشش من را آزاد گذاشته‌اند، بهتر است پوشش در دانشگاه با خیابان

جدول ۴- رتبه بندی عوامل خانوادگی و تربیتی مؤثر بر پوشش دانشجویان

رتبه	گویه‌ها
۶/۴۹	بین نظر خانواده و نظام آموزشی (دانشگاه) در مورد نوع پوشش تفاوت وجود داشته باشد
۵/۲۹	خانواده در انتخاب پوشش به عرف جامعه بیشتر توجه دارند
۵/۲۷	خانواده من در مورد پوشش، حق انتخاب را به خودم داده‌اند و اعمال نظر نمی‌کنند
۴/۸۱	آزادی انتخاب از طرف پدر و مادرم نسبت به انتخاب پوشش
۴/۴۳	در انتخاب پوشش، بین اعضای خانواده نظر مادر از همه مهم‌تر است
۳/۲۹	بهرتر است پوشش در دانشگاه با خیابان و مهمانی‌ها تفاوت داشته باشد

انتخاب از طرف پدر و مادرم نسبت به انتخاب پوشش (۴/۸۱)، در انتخاب پوشش، بین اعضای خانواده نظر مادر از همه مهم‌تر است (۴/۴۳) و پایین‌ترین عامل، بهتر است پوشش در دانشگاه با خیابان و مهمانی‌ها تفاوت داشته باشد (۳/۲۹) است.

پرسش سوم پژوهش: آیا بین عوامل سیاسی-امنیتی مؤثر بر انتخاب پوشش دختران بدحجاب و باحجاب تفاوت معنی‌داری وجود دارد؟

بر اساس جدول ۴، نتایج آزمون فریدمن نشان می‌دهد که بین عوامل خانوادگی و تربیتی مؤثر بر نوع پوشش دختران تفاوت معناداری در سطح ۹۵ درصد وجود دارد. با توجه به مقدار میانگین رتبه‌ها، بیشترین عامل، بین نظر خانواده و نظام آموزشی (دانشگاه) در مورد نوع پوشش تفاوت وجود دارد (۶/۴۹) و پس از آن به ترتیب خانواده در انتخاب پوشش به عرف جامعه بیشتر توجه دارند (۵/۲۹)، خانواده من در مورد پوشش حق انتخاب را به خودم داده‌اند و اعمال نظر نمی‌کنند (۵/۲۷)، آزادی

جدول ۵- نتایج آزمون یومن‌ویتنی عوامل سیاسی و امنیتی مؤثر بر انتخاب پوشش دختران دانشجوی بدحجاب و باحجاب

گویه‌ها	گروه	تعداد	میانگین رتبه	آزمون یومن‌ویتنی	سطح معناداری
حراست دانشگاه در مورد پوشش مذکر داده‌اند	بدحجاب	۱۸۰	۱۵۲/۴۴	۷۰۳۰/۵۰	۰/۰۰۱
	باحجاب	۱۰۱	۱۲۰/۶۱		
پوشش دانشگاهی باعث شده که همه مثل ماشین یک رنگ و یک شکل شویم	بدحجاب	۱۸۰	۱۴۲/۴۴	۸۸۳۱/۵۰	۰/۶۸۵
	باحجاب	۱۰۱	۱۳۸/۴۴		
فشار ناشی از نحوه پوشش در دانشگاه بر انتخاب لباس و پوشش تأثیر دارد	بدحجاب	۱۷۹	۱۴۱/۸۴	۸۶۲۱	۰/۵۹۸
	باحجاب	۱۰۰	۱۳۶/۷۱		
گشت ارشاد د مورد پوشش مذکر داده‌اند	بدحجاب	۱۷۸	۱۴۳/۳۷	۸۳۸۹/۵۰	۰/۲۵۵
	باحجاب	۱۰۱	۱۳۴/۰۶		
دانشجویان از لحاظ پوشش الان همه آزاد و راحت هستند.	بدحجاب	۱۷۸	۱۴۶/۷۷	۷۷۸۴	۰/۰۵۶
	باحجاب	۱۰۱	۱۲۸/۰۷		
قواعد و مقررات دانشگاه بر نحوه پوشش تأثیر دارد.	بدحجاب	۱۷۸	۱۳۴/۰۲	۷۹۲۴	۰/۰۹۰
	باحجاب	۱۰۱	۱۵۰/۵۴		

پوشش تأثیر دارد، پوشش من در خیابان از سوی گشت ارشاد مورد تذکر قرار گرفته است، دانشجویان از لحاظ پوشش الان همه آزاد و راحت هستند و قواعد و مقررات دانشگاه بر نحوه پوشش تأثیر گذار است، تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

با توجه به یافته‌های جدول ۵، حاصل از نتایج آزمون یومن‌ویتنی، مشخص است که بین نظر دانشجویان باحجاب و بدحجاب در زمینه این که حراست و نگهبان دانشگاه در مورد پوشش به وی تذکر داده‌اند، تفاوت معنی‌داری وجود دارد. اما، بین نظر این دو گروه در مورد این که به نظر من پوشش دانشگاهی باعث شده که همه مثل ماشین یک رنگ و یک شکل شوند، فشار ناشی از نحوه پوشش دانشجویان در دانشگاه بر انتخاب لباس و

جدول ۶- رتبه‌بندی عوامل سیاسی و امنیتی مؤثر بر پوشش دختران

میانگین رتبه	گویه‌ها
۴/۶۰	گشت ارشاد د مورد پوششم تذکر داده‌اند
۴/۱۳	حراست دانشگاه درمورد پوششم تذکر داده‌اند
۳/۵۴	فشار ناشی از نحوه پوشش در دانشگاه بر انتخاب لباس و پوشش تأثیر دارد
۳/۲۹	پوشش دانشگاهی باعث شده که همه مثل ماشین یک رنگ و یک شکل شویم
۲/۸۹	قواعد و مقررات دانشگاه بر نحوه پوشش تأثیر دارد.
۲/۵۴	دانشجویان از لحاظ پوشش الان همه آزاد و راحت هستند.

ماشین یک رنگ و یک شکل شویم (۳/۲۹)، قواعد و مقررات دانشگاه بر نحوه پوشش من تأثیر دارد (۲/۵۹) و دانشجویان از لحاظ پوشش الان همه آزاد و راحت هستند (۲/۵۴) است.

پرسش چهارم پژوهش: آیا بین عوامل فرهنگی مؤثر بر انتخاب پوشش دختران بدحجاب و باحجاب تفاوت معنی‌داری وجود دارد؟

یافته‌های آزمون فریدمن در جدول شماره ۶ نشان می‌دهد که افراد باحجاب و بدحجاب در اولویت اول پوشش، با میانگین (۴/۶۰) از سوی گشت ارشاد مورد تذکر قرار گرفته‌اند و به ترتیب، میزان حراست دانشگاه درمورد پوششم تذکر داده‌اند (۴/۱۳)، فشار ناشی از نحوه پوشش دانشجویان در دانشگاه بر انتخاب لباس و پوشش تأثیر دارد (۳/۵۴)، پوشش دانشگاهی باعث شده که همه مثل

جدول ۷- نتایج آزمون یومن ویتنی عوامل فرهنگی مؤثر بر انتخاب پوشش دختران

گویه‌ها	گروه	تعداد	میانگین رتبه	آزمون یومن ویتنی	سطح معناداری
پوششم با قبل از دانشگاه تفاوت زیادی دارد.	بی حجاب	۱۷۹	۱۴۵/۵۴	۸۱۴۲	۰/۱۵۷
	باحجاب	۱۰۱	۱۳۱/۶۱		
پوششم در خیابان و محیط بیرون راحت- تر از دانشگاه است.	بی حجاب	۱۸۰	۱۳۸/۳۹	۸۶۲۰	۰/۴۶۲
	باحجاب	۱۰۱	۱۴۵/۶۵		
پوششم تحت تأثیر بازیگران در سریال های ماهواره‌ای فارسی‌زبان قرار دارد.	بی حجاب	۱۸۰	۱۵۸/۹۹	۵۱۵۸/۵۰	۰/۰۰۱
	باحجاب	۱۰۱	۱۰۸/۹۴		
پوششم تحت تأثیر هنرمندان قرار دارد	بی حجاب	۱۷۹	۱۵۲/۶۹	۶۶۷۹	۰/۰۰۱
	باحجاب	۱۰۰	۱۱۷/۲۹		
تبلیغات، بوتیک‌ها و مد در پوشش مؤثر است.	بی حجاب	۱۸۰	۱۴۷/۳۹	۷۹۳۹/۵۰	۰/۰۷۲
	باحجاب	۱۰۱	۱۲۹/۶۱		
پوشش دانشجو بایستی متناسب با عرف جامعه باشد.	بی حجاب	۱۸۰	۱۴۱/۴۵	۹۰۰۹	۰/۸۹۹
	باحجاب	۱۰۱	۱۴۰/۲۰		
پوشش فعّلم تحت تأثیر دوستان و فرهنگ حاکم بر دانشگاه است.	بی حجاب	۱۸۰	۱۴۷/۰۴	۸۰۰۲/۵۰	۰/۰۸۹
	باحجاب	۱۰۱	۱۳۰/۲۳		

آمدنم تفاوت زیادی دارد، پوشش در خیابان و محیط بیرون راحت‌تر از دانشگاه است، تبلیغات، بوتیک‌ها و مد در پوشش مؤثر است، پوشش دانشجوی بایستی متناسب با عرف موجود در جامعه باشد و پوشش فعلی من تحت تأثیر دوستان دانشجوی و فرهنگ حاکم بر دانشگاه است، تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

با توجه به یافته‌های جدول ۷، حاصل از نتایج آزمون یومن‌ویتنی می‌تواند عنوان شود که بین نظر دانشجویان باحجاب و بدحجاب در زمینه این‌که الگوی پوشش تحت تأثیر پوشش بازیگران در سریال‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان قرار دارد ($\text{sig}=/0.01$) و پوشش تحت تأثیر هنرمندان قرار دارد تفاوت معنی‌داری وجود دارد ($\text{sig}=/0.01$). اما، بین نظر این دو گروه، در مورد پوشش با قبل از دانشگاه

جدول ۸- رتبه‌بندی عوامل فرهنگی مؤثر بر پوشش دانشجویان

میانگین رتبه	گویه‌ها
۵/۸۰	پوشش تحت تأثیر بازیگران در سریال‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان قرار دارد
۵/۲۲	پوشش تحت تأثیر هنرمندان قرار دارد
۴/۷۳	پوشش با قبل از دانشگاه تفاوت زیادی دارد
۴/۳۷	پوشش در خیابان و محیط بیرون راحت‌تر از دانشگاه است
۴/۱۹	پوشش فعلیم تحت تأثیر دوستان و فرهنگ حاکم بر دانشگاه است
۴/۰۴	تبلیغات، بوتیک‌ها و مد در پوشش مؤثر است
۳/۷۰	پوشش دانشجوی بایستی متناسب با عرف جامعه باشد

پرسش پنجم پژوهش: آیا بین عوامل اجتماعی مؤثر بر انتخاب پوشش دختران بدحجاب و باحجاب تفاوت معنی‌داری وجود دارد؟

نتایج آزمون فریدمن در جدول شماره ۸ در پاسخ به پرسش تحقیق نشان می‌دهد که افراد باحجاب و بدحجاب در اولویت اول الگوی پوشش من تحت تأثیر پوشش بازیگران در سریال‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان قرار دارد با میانگین (۵/۸۰)، پوشش تحت تأثیر هنرمندان قرار دارد (۵/۲۲)، پوشش با قبل از دانشگاه تفاوت زیادی دارد (۴/۷۳)، پوشش در خیابان و محیط بیرون راحت‌تر از دانشگاه است (۴/۳۷)، پوشش فعلیم تحت تأثیر دوستان و فرهنگ حاکم بر دانشگاه است (۴/۱۹)، تبلیغات، بوتیک‌ها و مد در پوشش مؤثر است (۴/۰۴) و در نهایت، پوشش دانشجوی بایستی متناسب با عرف جامعه باشد با میزان (۳/۷۰) به صورت معناداری رتبه بندی شده‌اند.

جدول ۹- نتایج آزمون یومن ویتنی عوامل اجتماعی مؤثر بر انتخاب پوشش دختران

سطح معناداری	یومن ویتنی	میانگین رتبه	تعداد	گروه	گویه‌ها
۰/۶۸۷	۸۷۸۷	۱۴۱/۹۱	۱۷۹	بدحجاب	طبقه اجتماعی در انتخاب نوع پوشش تأثیر دارند
		۱۳۸	۱۰۱	باحجاب	
۰/۰۲۰	۷۵۳۱/۵۰	۱۴۸/۶۶	۱۸۰	بدحجاب	رشته تحصیلی در انتخاب نوع پوشش تأثیر دارند
		۱۲۵/۸۲	۱۰۰	باحجاب	
۰/۲۲۸	۸۳۴۱	۱۳۶/۸۴	۱۸۰	بدحجاب	پوشش باید متناسب با جا و مکانی باشد که حضور می‌یابیم
		۱۴۸/۴۲	۱۰۱	باحجاب	
۰/۰۱۷	۷۵۴۶/۵۰	۱۳۲/۱۶	۱۷۹	بدحجاب	شغل فرد در نوع پوشش فرد کاملاً تأثیرگذار است
		۱۵۵/۲۸	۱۰۱	باحجاب	
۰/۰۱۱	۷۲۵۷	۱۴۸	۱۷۷	بدحجاب	در انتخاب پوشش نظر دوستان مهم است
		۱۲۳/۰۳	۱۰۰	باحجاب	
۰/۱۸۳	۸۱۹۳	۱۴۵/۲۳	۱۷۹	بدحجاب	پوشش خود را باید براساس مناسبات و روابط اجتماعی انتخاب نمود
		۱۳۲/۱۳	۱۰۱	باحجاب	
۰/۰۰۱	۶۳۱۵/۵۰	۱۵۵/۷۲	۱۷۹	بدحجاب	اسوی دوستان دانشجوی برای نحوه پوشش و لباس تحت فشار هستیم
		۱۱۳/۵۳	۱۰۱	باحجاب	
۰/۰۰۱	۶۷۸۲	۱۵۲/۴۰	۱۷۸	بدحجاب	در مواقعی مجبوریم برای پذیرفته شدن در جامعه از پوشش و لباس فعلی استفاده کنیم
		۱۱۸/۱۵	۱۰۱	باحجاب	

با تحت فشار هستیم ($\text{sig}=/۰۰۱$) و در مواقعی مجبوریم برای پذیرفته شدن در جامعه از پوشش و لباس فعلی استفاده کنیم ($\text{sig}=/۰۰۱$). اما، بین نظر این دو گروه در مورد این که طبقه اجتماعی در انتخاب نوع پوشش تأثیر دارند و هر کس متناسب با جا و مکانی که حضور می‌یابد، لباس بپوشد و پوشش خود را باید براساس مناسبات و روابط اجتماعی انتخاب نمود، تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

توجه به یافته‌های جدول ۹، حاصل از نتایج آزمون یومن ویتنی می‌توان گفت که بین نظر دانشجویان باحجاب و بدحجاب در مورد این که رشته تحصیلی در انتخاب نوع پوشش تأثیرگذار است، تفاوت معنی‌داری وجود دارد ($\text{sig}=/۰۲۰$). همچنین در گویه‌های بعدی نیز مشخص گردید، شغل فرد در نوع پوشش فرد کاملاً تأثیرگذار است ($\text{sig}=/۰۱۷$). در انتخاب پوشش نظر دوستان مهم است ($\text{sig}=/۰۱۱$). از سوی دوستان برای نحوه پوشش و لباس

جدول ۱۰- رتبه‌بندی عوامل اجتماعی مؤثر بر پوشش دختران

میانگین رتبه	سئوالات
۶/۱۱	از سوی دوستان دانشجو برای نحوه پوشش و لباس تحت فشار هستیم
۵/۳۹	در مواقعی مجبوریم برای پذیرفته شدن در جامعه از پوشش و لباس فعلی استفاده کنیم
۵/۰۷	پوشش خود را باید براساس مناسبات و روابط اجتماعی انتخاب نمود
۴/۷۹	در انتخاب پوشش نظر دوستان مهم است
۴/۰۶	رشته تحصیلی در انتخاب نوع پوشش تأثیر دارد
۳/۷۳	طبقه اجتماعی در انتخاب نوع پوشش تأثیر دارند
۳/۷۲	شغل فرد در نوع پوشش فرد کاملاً تأثیرگذار است
۳/۱۴	پوشش باید متناسب با جا و مکانی باشد که حضور می‌یابیم

طبق جدول شماره ۱۰، نتایج آزمون فریدمن نشان می‌دهد که بین عوامل اجتماعی مؤثر بر نوع پوشش دختران تفاوت معناداری در سطح ۹۵ درصد وجود دارد. با توجه به مقدار میانگین رتبه‌ها بیشترین عامل به بیان یافته‌ها از سوی دوستان دانشجو برای نحوه پوشش و لباس تحت فشار هستیم (۶/۱۱) و پس از آن به ترتیب، در مواقعی مجبوریم برای پذیرفته شدن در جامعه از پوشش و لباس فعلی استفاده کنیم (۵/۳۹)، پوشش خود را باید براساس مناسبات و روابط اجتماعی انتخاب نمود (۵/۰۷)، در انتخاب پوشش نظر دوستان مهم است (۴/۷۹)، رشته تحصیلی در انتخاب نوع پوشش تأثیر دارد (۴/۰۶)، طبقه اجتماعی در انتخاب نوع پوشش تأثیر دارد (۳/۷۳)، شغل فرد در نوع پوشش فرد کاملاً تأثیرگذار است (۳/۷۲) و پایین‌ترین عامل پوشش باید متناسب با جا و مکانی باشد که حضور می‌یابیم به میزان (۳/۱۴) به دست آمد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف مقایسه و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر پوشش دختران با تأکید بر امنیت اجتماعی (مطالعه موردی: دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج) انجام پذیرفت. درباره عوامل مؤثر بر پوشش دختران با تأکید بر امنیت اجتماعی تاکنون هیچ پژوهش خاصی انجام نشده بود. در پژوهش حاضر، برای تبیین

هدف مورد نظر، ابتدا عوامل مؤثر بر پوشش، عوامل اعتقادی، خانوادگی، سیاسی-امنیتی، فرهنگی و اجتماعی شناسایی شدند. نتایج به دست آمده با یافته‌های فعلی و همکاران (۱۳۹۷)، میرمحمدتبار (۱۳۹۵) و افسری (۱۳۹۴)، مبنی بر این که بین عوامل خانوادگی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و فردی با رعایت حجاب رابطه وجود دارد، موازی است. سپس هر یک از عوامل ازدیدگاه دانشجویان باحجاب و بدحجاب مورد بررسی قرار گرفت. در مورد عوامل اعتقادی، دختران دانشجو رتبه نخست را به پوششی جز چادر داده‌اند و به ترتیب عوامل دیگری، مانند میزان سن، اهل نماز بودن و دین‌دار بودن و اجباری بودن در انتخاب نوع پوشش نقش دارند. بنابراین، جامعه دختران پوشش راحت‌تر را قبول دارند و کم‌تر در نوع پوشش، دین و اعتقادات را مدنظر قرار می‌دهند.

در عوامل خانوادگی و تربیتی، عامل خانواده (به‌ویژه مادر) تعیین‌کننده نوع پوشش، سپس عرف جامعه، به-خصوص جامعه محلی و در نهایت به قوانین محل کار و دانشگاه بر دختران تأثیر دارد. عوامل سیاسی-امنیتی، عامل گشت ارشاد، حراست دانشگاه، قوانین و مقررات دانشگاه، تذکرات عوامل حراست و مقررات استفاده از رنگ خاص در دانشگاه، بیشترین تأثیر را در نوع پوشش دختران دارد. نتایج این پژوهش با یافته‌های کردزنگنه و همکاران (۱۳۹۵) همسو است.

عوامل فرهنگی به ترتیب، پوشش بازیگران سریال‌های ماهواره‌های فارسی‌زبان، هنرمندان داخلی ایران، پوشش سایر دختران دانشگاه، دوستان و هم‌سالان، تغییر محیط از دبیرستان به دانشگاه، تبلیغات و مد و عرف بیشترین تأثیر را بر نوع پوشش دارند. بنابراین، الگوپذیری از افراد مشهور، تبلیغات و مد عامل اثرگذار در پوشش دختران است. در عوامل اجتماعی، مواردی مانند نظرات دوستان و هم‌سالان، پذیرفته شدن در جامعه به خصوص جامعه محلی، نوع رشته تحصیلی (هنر، الهیات، پیراپزشکی، علوم تربیتی و ...)، طبقه اجتماعی، شغل فرد، نوع مکان حضور (مهمانی، پارتی‌ها، عزاداری و خیابان) بیشترین تأثیر را بر نوع پوشش دختران داراست. نتایج به دست آمده با یافته‌های شریفی رهنمو و همکاران (۱۳۹۸)، والرئ و همکاران (۲۰۰۸)، اندرسون (۲۰۰۷)، سیرج (۲۰۱۱) و سراج‌زاده و همکاران (۱۳۹۴) همسو است.

در بررسی نوع پوشش دختران باید به تمام عوامل و مؤلفه‌های متنوع و ظریف آن توجه داشت. لازم است، از سوی مسئولین و معاونت اجتماعی پلیس، مورد توجه قرار گیرد. دختران به مقتضای سنی که در آن قرار دارند و به دنبال جلب توجه، آرمان‌گرا بودن، هیجانی بودن همیشه در پی انتخاب نوع پوشش و تقلید از افراد مشهور داخلی و خارجی هستند. غفلت از هر مؤلفه می‌تواند تأثیرات مخربی بر نوع پوشش و رفتار آنان داشته باشد و از سوی دیگر، مادر و خانواده به عنوان عامل تأثیرگذار در نوع پوشش دختران عمل می‌کنند. بنابراین، مراکز آموزشی و رسانه‌ای می‌توانند با برجسته کردن نقش مادر و تدارک برنامه جذاب و تربیتی برای مادران در هر طبقه اجتماعی، نقش تبلیغات و افراد مشهور خارجی را کاهش دهند و دختران، مادران خود را الگوی خود قرار دهند. با توجه به نتایج به دست آمده، مواردی در قالب پیشنهاد جهت بهبود پوشش دختران و زنان جامعه ارائه می‌شود:

- حضور گشت ارشاد در سطح شهر و حراست در سطح دانشگاه، نه تنها در احساس امنیت اجتماعی دختران و زنان تأثیر مثبتی ندارد، بلکه گاهی باعث ایجاد حس ناامنی در آنها نیز می‌شود. به

همین دلیل، لازم است عمل‌کردهای گشت ارشاد مورد تجدید نظر قرار بگیرد، به طوری که زنان و دختران احساس کنند گشت ارشاد و مأموران خانم جزئی از آنها هستند و حس اعتماد در آنها تقویت شود. در واقع هر چقدر محیط زندگی زنان و دختران امن‌تر و حضور و عمل‌کرد گشت ارشاد و حراست دانشگاه بهتر باشد، به همان نسبت دختران در جامعه احساس امنیت خواهند داشت. - بهتر است که منشور جدید پوشش و آراستگی که برای دانشگاه‌ها نوشته شده است، مجدد مورد بازنگری قرار گیرد و استفاده از رنگ‌های پوشش ملایم مورد توجه گیرد.

- کنترل و نظارت بر صنعت پوشاک و بازار مد لباس، مانند مانتو و شلوار، شال و روسری می‌تواند بر رواج پوشش مناسب‌تر در مراکز علمی و دانشگاهی منتهی شود. مشارکت دادن هنرمندان و افراد مشهور با معاونت امنیت اجتماعی نیروی انتظامی در جامعه جهت انتخاب پوشش مناسب‌تر خود به دلیل الگو بودن آنها از سوی دختران می‌تواند جامعه را به سمت امنیت اجتماعی هدایت کند.

- عملیاتی و کاربردی نمودن کارگاه‌های آموزشی در رابطه با پوشش مناسب برای مادران و توجیه کردن خانواده‌ها که پوشش حتی در نوع پوشش محلی، می‌تواند نقش اساسی در امنیت اجتماعی دختران آنها در محیط تحصیل و کاری داشته باشد.

تقدیر و تشکر

از کلیه دانشجویانی که ما را در انجام این پژوهش صادقانه یاری دادند، کمال تشکر را داریم. همچنین، از نظرات داوران محترم که باعث بهبود نتایج این پژوهش شد، بسیار سپاسگزاریم.

8. Siraj, A. (2011). Meanings of modesty and the hijab amongst Muslim women in Glasgow, Scotland, *Journal of Feminist Geography Gender, Place & Culture*, p. 716-731. DOI: [10.1080/0966369X.2011.617907](https://doi.org/10.1080/0966369X.2011.617907).
9. International Social Security Association (2016). *The Global Challenges For Social Security*. Switez land. Published in French. Pp.66. www.issa.int/10.
10. Anderson, RD. (2007). Redefining Hijab: American Muslim Women's Standpoints on Veiling. *Journal of Applied Communication Research*, 35(3), Pp.294-319 DOI: [10.1080/00909880701434299](https://doi.org/10.1080/00909880701434299)
11. Valerie M. Hudson, Mary Caprioli, Bonnie Ballif-Spanvill Rose McDermott, and Chad F. Emmett. (2008). The Security of Woman And the Security of States. *International Security*. 33(3). p 7-45. <https://www.belfercenter.org/publication/heart-matter-security-women-and-security-states>.
1. افسری، لیلا (۱۳۹۴). بررسی عوامل مؤثر بر ارتقاء سطح حجاب و عفاف (مورد مطالعه: دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر). فصلنامه علوم رفتاری، (۱۳) ۴، ۹-۳۳. <file:///C:/Users/admin/AppData/Local/Temp/6002013911301.pdf>
۲. سراج‌زاده، سیدحسین. جواهری، فاطمه. رحمتی، الهام (۱۳۹۴). پوشش زنان و احساس امنیت در فضاهای عمومی. *مجله مطالعات اجتماعی ایران*، (۲) ۹، ۱۵۹-۱۳۵. <https://dori.net/dor/20.1001.1.20083653.1394.9.2.6.1>
۳. شریفی رهنمو، سعید، فتحی، آیت اله، بهروج، لادن، شریفی رهنمو، مجید. (۱۳۹۸). بررسی رابطه بین سواد سانه‌ای با نوع سبک زندگی جوانان (مورد مطالعه: جوانان ۱۸-۳۵ ساله شهر همدان). *مطالعات فرهنگی پلیس*، (۲) ۶۳-۹۰. http://hamedan.jrl.police.ir/article_93530.html
۴. فعلی، جواد. گرجی کرسامی، علی. سیاه‌چشم، مه‌ری. احسانی‌فر، محمد (۱۳۹۷). احساس امنیت اجتماعی و عوامل مرتبط با آن در بین زنان شاغل در شهرداری ساری. فصلنامه پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی. (۱۳) ۴، ۹۲-۷۳. <https://dori.net/dor/20.1001.1.17359367.1397.13.52.3.2>
۵. کلانتری، عبدالحسین. همتی‌راد، فرزانه. مومنی، حسن. (۱۳۹۸). مطالعه جامعه‌شناختی پوشش دانشجویان دختر؛ عوامل عینی و ذهنی. فصلنامه مطالعات زنان، (۳) ۷، ۲۹-۵۰. <https://dx.doi.org/10.22051/jwfs.2019.19970.1727>.
۶. میرمحمدتبار، سیداحمد (۱۳۹۵). بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی زنان (فراتحلیلی از تحقیقات موجود). فصلنامه مطالعات اجتماعی — روانشناختی زنان. (۴) ۱۴، ۱۵۶-۱۲۳. <https://dx.doi.org/10.22051/jwsp.2017.9206.1161>
۷. نا صری، الهام و روشنی، طاهره. (۱۳۹۶). بررسی ارتباط پوشش زنان و احساس امنیت در فضای عمومی. فصلنامه علمی تخصصی دانش انتظامی بوشهر، (۴) ۲۸، ۹۳-۶۹. http://journals.police.ir/article_19361_b2909cdbaefb902ad873c4bcade2546a.pdf